

ምዕራፍ 5

5 ቅርፅታትን ፀፃራትን

ኣብ ሳልሳይ ክፍለ ዛዕባታት ቅነዕ መስመራትን ቀለልቲ ቅርፅታትን ተማሂርኩም ኢኹም። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ድማ ቅርፅታትን ፀፃራትን ክትመሃሩ ኢኹም።

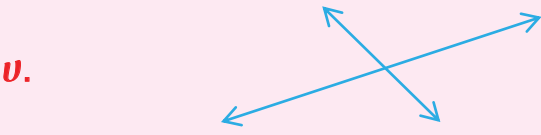
5.1 ማኣዘናዊ ኩርናዕ

ምፍላይ ማኣዘናዊ ኩርናዓት

ንጥፈት 1

ነዞም ዝስዕቡ እናተመኻኸርኩም ስርሑ።

1. ኩሉኹም ጠጠው በሉ፤ ሓደ ኢድኩም ናብ ጎሊ ዘርግሑ። እቲ ዝተዘርገሐ ኢድኩምን ኣካላዊ ሰብነትኩምን እንታይ ዓይነት ኩርናዕ ከምዝሰርሐ ግለፁ።
2. ክልቲኦም ኣእዳውኩም ንጎሊ ዘርግሑ። ብኢድኩም ዝተሰርሐ ኩርናዕ እንታይ ዓይነት ከምዝኸውን ግለፁ።
3. ጠርዝታት ፀለም ሰሌዳ ዝሰርሑዎ ኩርናዕ እንታይ ዓይነት ቅርፂ ከምዘለዎ ግለፁ።
4. ነዞም ዝስዕቡ ፅማድ ተራኽብቲ ቅነዕ መስመራት ኣስተውዕሉ።

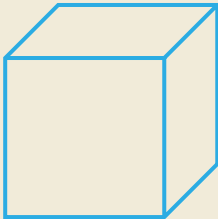
ማኣዘናዊ ኩርናዕ ዝፈጥሩ ቅነዕ መስመራት ኣየኖት እዮም? ኣብ **ሀ** ዘለዉ መስመራት ወይስ ኣብ **ለ** ዘለዉ መስመራት?

ክልተ ትኩል ንትኩል ዝኾኑ መስመራት ዝፈጥርዎ ኩርናዕ ማኣዝናዊ ኩርናዕ ይበሃል።

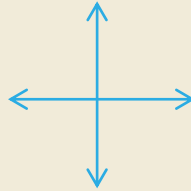
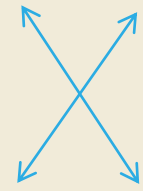

ዕዮ ጉጅለ 1

1. ብጉጅለ ኾይንኩም ነዚ ምስሊ ዝመስል ብካርቶን ወይ ድማ ብዕንፀይቲ ሰሪሕኩም ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት እናተመኻኸርኩም መልሱ።

- ሀ. ኣብቲ ምስሊ ተራኽብቲ ዝኾኑ መስመራት ፈሊኹም ኣርእዩ።
- ለ. ኣብቲ ምስሊ ክንደይ ማኣዝናዊ ኩርናዓት ኣለዉ? መብራህርሂ ሃቡ።

2. ካብዞም ዝስዕቡ ተራኽብቲ (ተጋነይቲ) ቅኑዕ መስመራት ማኣዝናዊ ኩርናዕ ዝሰርሑ ፍለዩ።

ሀ. ለ. ሐ.

3. ብጉጅለ ኮይንኩም ኣብ ከባቢኩም ካብ ዝርከቡ ነገራት ማኣዝናዊ ኩርናዕ ቅርፂ ዘለዎም ግለፁ።

5.1.2 ማኣዝናዊ ኩርናዓት ምስኣል

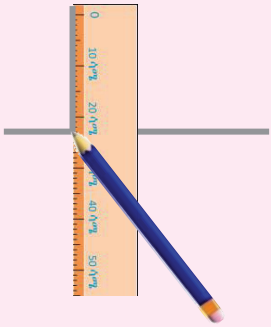
ንጥፈት 2

እርሳስን መስመሪን ብምጥቃም ነዞም ዝስዕቡ ሰሪሕኩም ኣርእዩ።

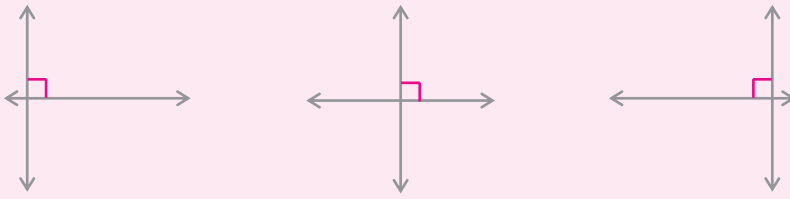
ሀ. ኣግድም መስመር ስርሑ።

ለ. መስመራኹም፣ ጠርዚ መፅሓፍኩም ወይ ድማ ጠርዚ ወረቐት ብምጥቃም ነቲ ዝሰራሕኩምዎ ኣግድም መስመር ትኩል ንትኩል ዝኾነ መስመር ስርሑ።

ሐ. እኑ እትሰርሕዎ መስመር ከምዚ ዝስዕብ ክመስል ይኸእል።

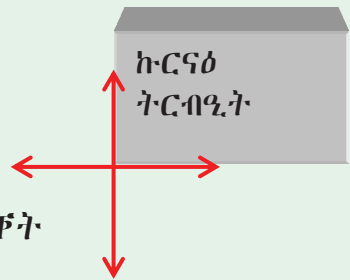
መ. እኑ ኣግድም መስመርን ዝሰራሕናዮ ትኹል መስመርን ዝፈጥርዎ ኩርናዕ እንታይ ዓይነት እዩ?

መልመዲ 1

1. መስመሪ ብምጥቃም ኣብ ደፍተርኩም ኣግድም መስመር ስርሑ።

ነኑ ኣግድም መስመር ዘቋርፅ ሓደ ትኹል መስመር ስርሑ።

- ክንደይ ኩርናዓት ተፈጢሮም?
- እቶም ዝተሰርሑ ኩርናዓት ማኣዝናዊ ምዃናም ጠርዚ ወረቐት ወይ ድማ ኩርናዕ ትርብዒት ብምጥቃም ኣረጋግፁ።

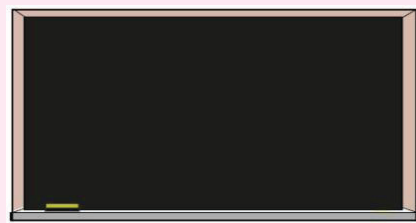
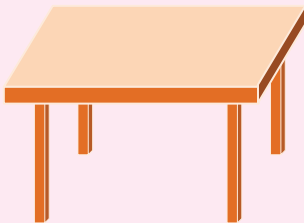
2. መስመሪ ወይ ድማ ጠርዚ መፅሓፍ ብምጥቃም ኣብ ደፍተርኩም ማኣዝናዊ ኩርናዕ ስኣሉ። ሕድ ሕድኩም ኣዕርኽትኹም ዝሰርሕዎ ማኣዝናዊ ኩርናዕ፣ ኩርናዕ ትርብዒት ብምጥቃም ትኸክል ምዃናም ኣረጋግፁ።

5.2 ነጥብታት፣ ቅነዕ መስመራትን ፀፍሕታትን

ኣብ 3^ይ ክፍሊ ትምህርትኹም ኣብ ሓደ ፀፍሒ ብዛዕባ ዝርከቡ ቅነዕ መስመራት፣ ሬክታንግላትን ክብታትን ተማሂርኩም ኢኹም። ሕዚ ድማ ዛዕባታት ነጥብታት፣ ቅነዕ መስመራትን ፀፍሕታትን ከምኡውን ኣተሓሕዛ ቦታን ኣብ ሕድሕድ ዘሎ ርክብን ክትመሃሩ ኢኹም።

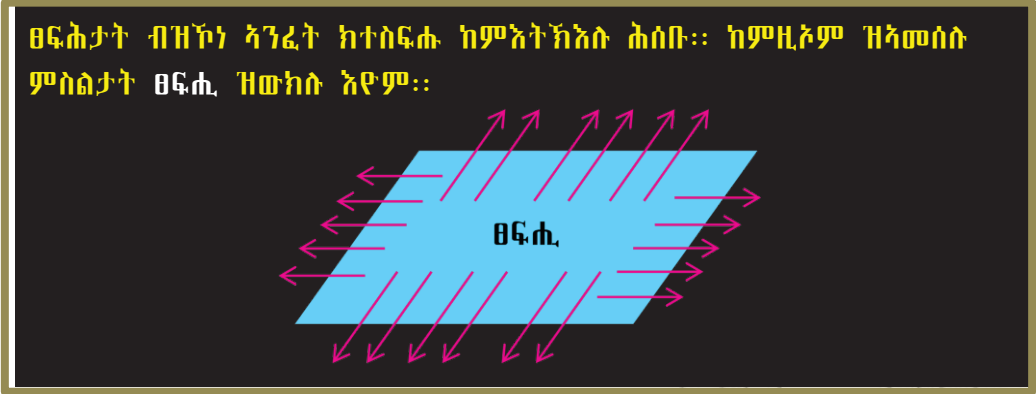
ንጥፈት 3

ፀፍሒ መሬት፣ ፀፍሒ ጠረጴዛ፣ ፀፍሒ ደፍተር፣ ፀፍሒ ፀሊም ሰሌዳን ከምኡም ዝእምሰሉ ነገራትን ኣስተውዕሉ።

ነዞም ዝስዕቡ ምስ መቓምፕኩም ተመደደፕኩም መልሱ።

1. ኣብ ክባቢኹም ኣብ ዝርከቡ ነገራት ቅርፂ ፀፍሒ ዘለዎም እናፈለኹም ተመደየጡ።
2. ኣብ ክባቢኹም ኣብ ዝርከቡ ነገራት ቅርፂ ፀፍሒ ዘይብሉም እናፈለኹም ተመደየጡ።

ኣብነት 1

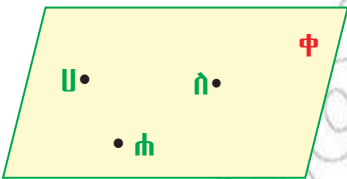
ኣብ መምሃሪ ክፍልኹም ብቕድሚትን ብድሕሪትን ዘሎ መንደቕ ኣብነት ፀፍሒ እዩ።

መልመዲ 2

ኣብዞም ዝስዕቡ ፀፍሒ ዝውክሉን ዘይውክሉን ፍለይ።

1. ኮርኒስ ገዛ	2. መስትያት ገፅ	3. ማዕዖ
4. ዝተዘርገሐ ፅላል	5. ኩምሪ ጣፍ	6. ቆርቆሮ ገዛ
7. ሞቕሎ ሓዲን	8. ዓብዪ ማንካ	9. ድስቲ
10. ሉሕ ወረቀት	11. ኅንታት ሳንዱቕ	12. ኩዕሾ

1. ኣተሓሕዞ ቦታን ርክብን ኣብ ቅኑፅ መስመርን ፀፍሒን

ፀፍሒ ኣብኡ ብዝርከቡ ሰለስተ ፊደላት ወይ ድማ ብሓደ ፊደል ክስደም ይክእል እዩ።

ንኣብነት ብፀጋም ዘሎ ምስሲ ፀፍሒ እዩ።

ፀፍሒ ሀሰሐ ወይ ድማ ፀፍሒ ቀ ኢልካ ምስደም ይከኣል።

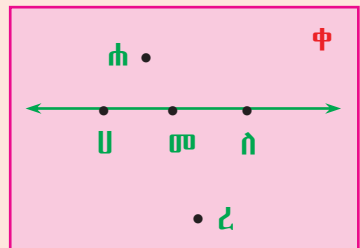
ኣብነት 2

ነዞም ዝስዕቡ ፀፍሒታት ኣስተወዕሱ። ነቶም ሕታታት ድማ መልሱ።

1. ቅኑፅ መስመር ሀለ ኣበይ ይርከብ?
2. ነጥብታት ሀ፣ ለ፣ ሐ፣ ረ ን መ ን ኣበይ ይርከቡ?

ፍታሕ

1. $\overline{ሀለ}$ ኣብ ፀፍሒ ቀ ወይ ድማ ኣብ ፀፍሒ ሀለሐ ይርከብ።

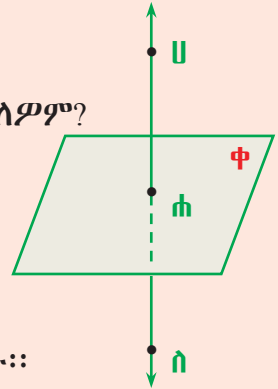

2. ነጥብታት ሆ፣ ለ፣ ሐ፣ ረን መን ኣብ ፀፍሒ ቀ ይርከብ።
3. ነጥቢ ሐ ካብ ቅኑፅ መስመር $\overline{ሀለ}$ ንላዕሊ ነጥቢ ረ ካብ ቅኑፅ መስመር $\overline{ሀለ}$ ንታሕቲ ይርከቡ። ነጥብታት ሆ፣ መን ለን ድማ ኣብ ቅኑፅ መስመር $\overline{ሀለ}$ ይርከቡ።

ኣብነት 3

ነዚ ምስሊ ብምርኣይ ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ነጥብታት ሆ፣ ለን ሐን ኣበይ ይርከቡ?
2. ቅኑፅ መስመር ሀለን ፀፍሒ ቀን እንታይ ዓይነት ርክብ ኣለዎም?

ፍታሕ

1. ነጥብታት ሆ፣ ለን ሐን ኣብ ቅኑፅ መስመር $\overline{ሀለ}$ ይርከቡ። ሀ ካብ ፀፍሒ ቀ ንላዕሊ ለ ካብ ፀፍሒ ቀ ንታሕቲ ይርከቡ።

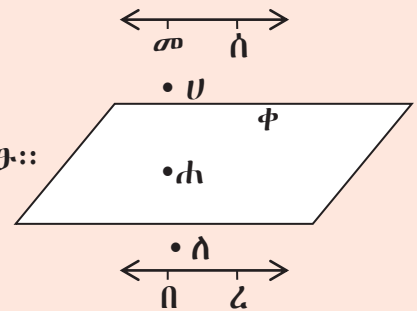
ነጥቢ ሐ ድማ ኣብ ቅኑፅ መስመር $\overline{ሀለ}$ ን ኣብ ፀፍሒ ቀን ይርከቡ።

2. $\overline{ሀለ}$ ን ፀፍሒ ቀን ሓደ ናይ ሓባር ነጥቢ ኣለዎም። ነጥቢ ሐ ናይ ሓባር ነጥቡም እዩ።

ኣብነት 4

ነዚ ዝስዕብ ምስሊ ብምስትውዓል ነቶም ሕቶታት መልሱ።

1. ቅኑፅ መስመር $\overline{መሰ}$ ፣ ቅኑፅ መስመር $\overline{በረ}$ ን ፀፍሒ ቀን ኣብ ቦታ ኣቀማምጣ ዘለዎም ርክብ ግለፁ።
2. ነጥብታት ሆ፣ ሐ፣ ን ለን ኣበይ ይርከቡ?

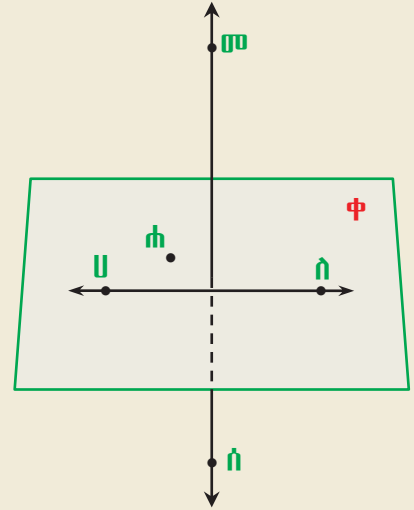
ፍታሕ

1. ቅኑፅ መስመር $\overline{መሰ}$ ካብ ፀፍሒ ቀ ንላዕሊ እዩ። ቅኑፅ መስመር $\overline{በረ}$ ካብ ፀፍሒ ቀ ንታሕቲ እዩ።
2. ነጥቢ ሀ ካብ ፀፍሒ ቀ ንላዕሊ ካብ ቅኑፅ መስመር $\overline{መሰ}$ ንታሕቲ ይርከብ። ነጥቢ ሐ ካብ ፀፍሒ ቀ ይርከብ። ነጥቢ ለ ካብ ፀፍሒ ቀ ንታሕቲ ካብ ቅኑፅ መስመር $\overline{በረ}$ ንላዕሊ ይርከብ።

ዕዮ ጉጅለ 2

1. ነዚ ዝስዕብ ምስሊ ብምርኣይ ቀዲሎም ንዘለው ሕቶታት ሓቂ ወይ ድማ ጌጋ እናበልኩም መልሱ።
 - ሀ. $\overline{ሀለ}$ ኣብ ፀፍሒ ቀ ይርከብ።
 - ለ. $\overline{መሰ}$ ኣብ ፀፍሒ ቀ ይርከብ።

- ሐ. ነጥቢ ሐ ሓባር ነጥቢ \vec{U} ን $\vec{\phi}$ ን እዩ።
- መ. ነጥቢ ሰ ኣብ ፀፍሒ ቀ ይርከብ።
- ሰ. $\vec{\phi}$ ፣ \vec{U} ን ፀፍሒ ቀን ሓባር ነጥቢ የብሎምን።
- ረ. ነጥቢ መ ካብ ፀፍሒ ቀ ንላዕሊ ይርከብ።
- ሸ. ኣብቲ ምስሊ ዝተሰየሙ ነጥብታት ኩሎም ኣብ ሓደ ፀፍሒ እዮም ዝርከቡ።

2. ኣተሓሕዳሪ ቦታን ርክብን ኣብ ፀፍሕታት

ንጥፈት 4

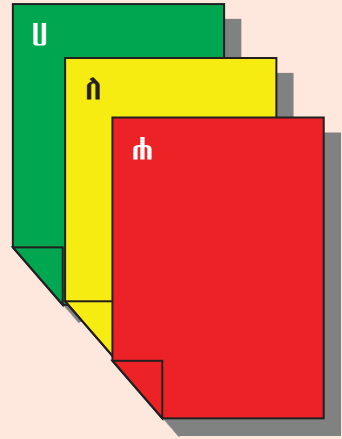
ነዞም ዝስዕቡ ብጉጅስ ስርሑ።

- ሀ. ሕድሕድኩም ክልተ ወረቓቓት ሓደ ብየማን ሓደ ብፀጋም ሓዙ።
- ለ. ነቶም ወረቓቓቲ ኣግድም ብምሓዝ ብላዕልን ብታሕትን ኣመዓዳዲኹም ሓዙ።
- ሐ. ነቶም ወረቓቓቲ ብቁመት ብምሓዝ ጎሊ ንጎሊ ኣመዓዳዲኹም ሓዙ።
- መ. ክልቲኦም ወረቓቓቲ እቲ ሓደ ነቲ ኻልእ ኣቋሪፁ ክሓልፍ ክትገብሩ ትክእሉ ዩ?

ኣብነት 5

ነዚ ምስሊ ብምርኣይ ነቶም ሕታታት መልሱ።

1. ሕብሪ ፀፍሒ ሐ ግለፁ።
2. ሕብሪ ፀፍሒ ሀ ግለፁ።
3. ፀፍሒ ለ ዘለዎ ቦታ ግለፁ።
4. ካብዞም ፀፍሕታት እዚኦም እቲ ሓደ ነቲ ኻልእ ዘቋርፅ ይመስለኩም ዩ? ንምንታይ?

ፍታሕ

1. ሕብሪ ፀፍሒ ሐ ቀይሕ እዩ።
2. ሕብሪ ፀፍሒ ሀ ቐይሖ ይኣይ እዩ።
3. ፀፍሒ ለ ኣብ መንጎ ፀፍሕታት ሐን ሀን ይርከብ።
4. ካብዞም ፀፍሕታት እዚኦም እቲ ሓደ ነቲ ኻልእ ኣቋርፅን፣ ተመዓዳዲውቲ እዮም።

ል.በ!

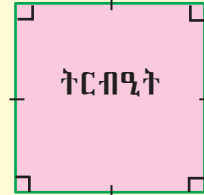
➤ **ሬክታንግል**

- አርባዕተ ጎኒታት አሰጧዎ።
- አንፃር ጎንታት ተመዓዳደጧቲ እዩዎ።
- አርባዕቲኦም ኩርናዓት ማኅዘናዊ እዩዎ።

➤ **ትርብዒት**

- ሬክታንግል እዩ።
- አርባዕቲኦም ጎንታቱ ማዕረ እዩዎ።

ዕዮ ጉጅለ 3

ነዞም ዝስዕቡ ብጉጅለ ስርሑ።

1. ሲባጎ ወይ ድማ ገመድ ብምጥቃም ዙርያ ዲስክሽንም ዓቅኑ። እቲ ዙርያ ዲስክ ዝዓቀንኩምሉ ሲባጎ ወይ ድማ ገመድ ኣብ መስመሪ ብዝርከብ ሴንቲ ሜትር ዓቅኑ። ዓቕንኩም ክንደይ ኮይኑ?
2. ዙርያ መምሃሪ ክፍልኹም ብሜትር ዓቅኑ። ዓቕንኩም ክንደይ ኮይኑ?
3. ዙርያ ደፍተርኩም ብሳንቲ ሜትር ዓቅኑ። ዓቕንኩም ክንደይ ኮይኑ?

ካብ 1-3 ሰሪሖኹም ዝረኽቡኩምዎ ዓቕን ዙርያ ዲስክሽንም፣ መምሃሪ ክፍልኹምን ደፍተርኩምን እዩ።

1. ንወሓት አርባዕቲኦም ጎንታት ሓደ ሬክታንግል ብምድማር ዝርከብ ዙርያ ሬክታንግል ይበሃል።
2. ንወሓት ጎንታት ሓደ ትርብዒት ብምድማር ዝርከብ ዙርያ ትርብዒት ይበሃል።

ኣብነት 1

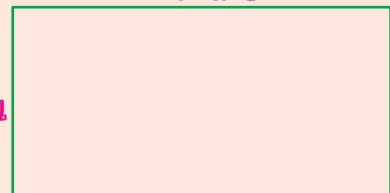
ናይዚ ዝስዕብ ሬክታንግል ዙሪያ ድስዩ።

6 ሳ.ሜ

ፍታሕ

ዙርያ እዚ ሬክታንግል

3 ሳ.ሜ

$$= 3 \text{ ሳ.ሜ} + 6 \text{ ሳ.ሜ} + 3 \text{ ሳ.ሜ} + 6 \text{ ሳ.ሜ}$$

$$= 3 \text{ ሳ.ሜ} + 3 \text{ ሳ.ሜ} + 6 \text{ ሳ.ሜ} + 6 \text{ ሳ.ሜ} = 2 \times 3 \text{ ሳ.ሜ} + 2 \times 6 \text{ ሳ.ሜ}$$

$$= 2 \times (3 \text{ ሳ.ሜ} + 6 \text{ ሳ.ሜ}) = 18 \text{ ሳ.ሜ}$$

ስለዚ ዙርያ እዚ ሬክታንግል 18 ሳ.ሜ እዩ።

አብነት 2

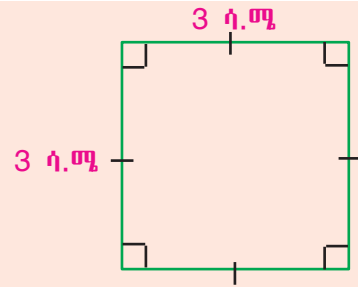
ዙርያ እዚ ትርብዒት ድለዩ።

ፍታሕ

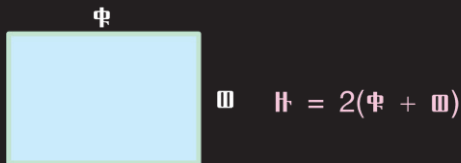
ዙሪያ እዚ ትርብዒት

$$= 3 \text{ ሳ.ሜ} + 3 \text{ ሳ.ሜ} + 3 \text{ ሳ.ሜ} + 3 \text{ ሳ.ሜ}$$

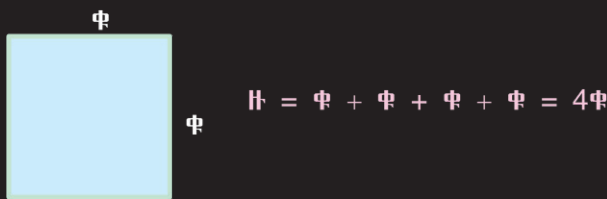
$$= 4 \times 3 \text{ ሳ.ሜ} = 12 \text{ ሳ.ሜ}$$

1. ቁመቱ ቁ ወርዱ ደማ ወ ዝኾነ ራክታንግል ዙርያኡ $2\phi + 2\omega$ ወይ ደማ $2(\phi + \omega)$ እዩ።

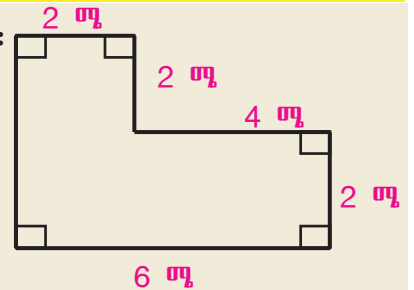
2. ቁመቱ ቁ ዝኾነ ትርብዒት ዙርያኡ $4 \times \phi$ እዩ።

ዕዮ ጉጅለ 4

1. ዙሪያ 10 ሜትር ብ 20 ሜትር ናይ ዝኾነ ራክታንግል ድለዩ።

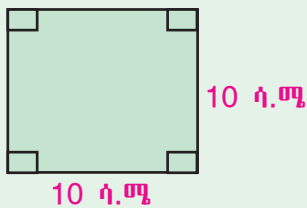
2. ዙርያ እዚ ምስሊ ድለዩ።

መልመዳ 4

1. ናይዞም ዝስዕቡ ምስልታት ዙርያ ድለዩ።

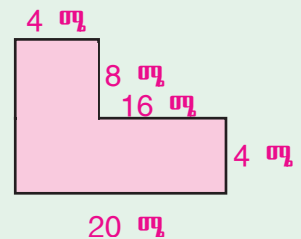
ሀ.

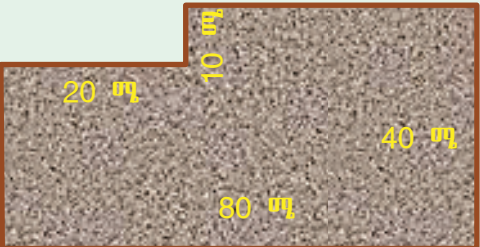
ለ.

ሐ.

2. ቅርፂ ልክታንግል ዘለዎ ሜዳ መግወቲ ኩዕሾ እግሪ ወርዱ 70 ሜትር ቁመቱ ድማ 110 ሜትር እንተኾይኑ ዙርይኡ ክንደይ ይኸውን?
3. ሓደ ፋብሪካ ዝግረፈሉ ቦታ ትርብዒት ቅርፂ ዘለዎ እዩ። ናይዚ ቦታ ንውሓት 400 ሜትር እንተኾይኑ ዙርይኡ ክንደይ እዩ?
4. ቅርፂ ልክታንግል ዘለዎ ተሓራሲ መሬት ወርዱ 325 ሜትር ቁመቱ ድማ 440 ሜትር እንተኾይኑ ዙርይኡ ክንደይ እዩ?
5. ቅርፂ ልክታንግል ዘለዎ 80 ሜትር ብ40 ሜትር ካብ ዝኾነ ቦታ 20 ሜትር ብ10 ሜትር ዝኾነ ቅርፂ ልክታንግል ዘለዎ ቦታ ብሓደ ጫፍ ተቐሪፁ ንኻልእ እንተተዋሂቡ
 - ሀ. ቅድሚ ንኻልእ ምውሃቡ ዙርያ ናይቲ ቦታ ክንደይ ነይሩ?
 - ለ. ምስተነከየ ዙርያ ናይቲ ዝተረፈ ቦታ ክንደይ እዩ?

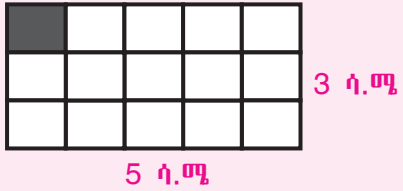

2. ስፍሓት ልክታንግልን ትርብዒትን

ንጥፈት 6

ነዞም ዝስዕቡ ኣብ ደፍተርኩም ስርሑ።

1. 3 ሳ.ሜ ብ15 ሳ.ሜ ዝኾነ ልክታንግል ሰኣሉ።
2. ወርዱን ቁመቱን ሓደ ሓደ ሳ.ሜ ዝኾነ ሰደቓ ስርሑ።
3. ወርዲ እቲ ልክታንግል ኣብ ክንደይ ማዕረ ቦታ ተመቐሉ?
4. ቁመቱኽ ኣብ ክንደይ ማዕረ ቦታ ተመቐሉ?
5. እቲ ብፀጋም ጫፍ ዘሎ ዝፀለመ ክፋል ልክታንግል ወርዱን ቁመቱን ዓቅኑ።
6. እቲ ልክታንግል ብኸንደይ ትርብዒታት ተመቐሉ?
7. ዓቕን ወርድን ቁመትን እቲ ልክታንግል ክንደይ ኾይኑ?
8. ዓቕን ወርዱን ቁመትን ኣራብሑ።
9. ዓቕን ወርዱን ቁመቱን ተራቢሑ ዝርከብ ቁፅሪን በዝሒ እዘን ቁርፅራፅ ትርብዒታትን ኣወዳድሩ። እንታይ ተግዚብኩም?

ል.በ!

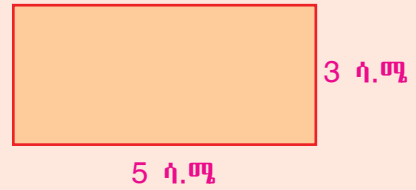
- ስፍሓት ሓደ ልክታንግል ንምርካብ ዓቕን ወርዱን ቁመቱን ምርባሕ እዩ።
- ኣሃድ ስፍሓት ትርብዒት ሳ.ሜ. ወይ ድማ ትርብዒት ሜትር እዩ።

ክፍል 3

ናይዚ ሬክታንግል ስፍራት ድለዩ።

እዚ ሬክታንግል 5 ሳ.ሜ ብ 3 ሳ.ሜ እዩ።

ስፍራቱ = 5 ሳ.ሜ × 3 ሳ.ሜ = 15 ትርብዒት ሳ.ሜ

ስፍራት ቁመቱ ቁ ወርዶ ወ ዝኾነ ሬክታንግል ስ = ቁ × ወ ትርብዒት ኣሃድ እዩ።

ቁ

ስ

ወ

ስ = ቁ × ወ

ስፍራት ቁመቱ ወ ናይ ዝኾነ ትርብዒት ወ × ወ ትርብዒት ኣሃድ እዩ።

ወ

ስ

ወ

ስ = ወ × ወ

ክፍል 4

ስፍራት ቁመቱ 6 ሜትር ዝኾነ ትርብዒት ድለዩ።

ፍታሕ

ስፍራት ትርብዒት = ወ × ወ ትርብዒት ኣሃድ
 = 6 ሜ × 6 ሜ = 6 × 6 ትርብዒት ሜትር
 = 36 ትርብዒት ሜትር

ክፍል 5

ስፍራት ዝስዕብ ምስሊ ድለዩ።

ፍታሕ

ኣሰራርሓ

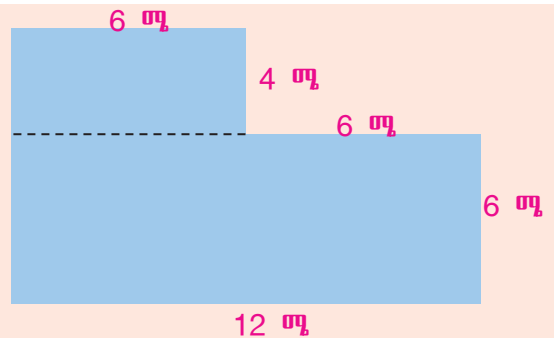
እቲ ነጠብጣብ መስመር ነቲ ምስሊ ናብ ክልተ ሬክታንግላት መቐለቶ ኣሎ።

ስፍራት ላዕለዎይ ሬክታንግል

6 × 4 ትርብዒት ሜትር ወይ ድማ 24 ትርብዒት ሜትር እንትኸውን

ስፍራት ታሕተዎይ ሬክታንግል ድማ

6 × 12 ትርብዒት ሜትር ወይ ድማ 72 ትርብዒት ሜትር እዩ።

ስለዚ፣ ጠቅላላ ስፍራት እዚ ምስሊ።

$$24 \text{ ትርብዒት ሜትር} + 72 \text{ ትርብዒት ሜትር} = 96 \text{ ትርብዒት ሜትር እዩ።}$$

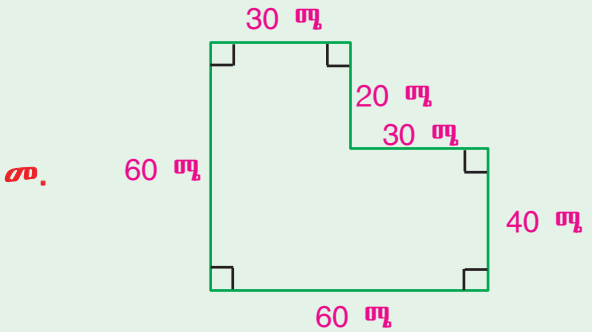
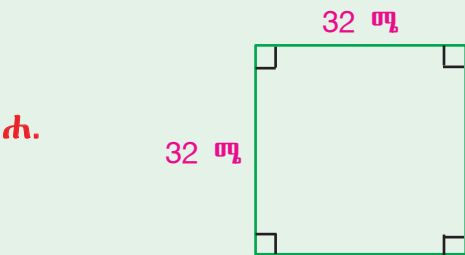
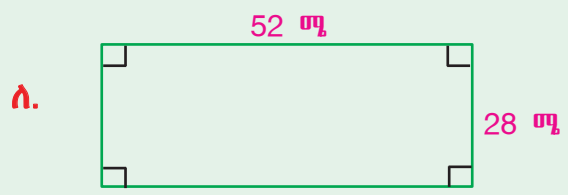
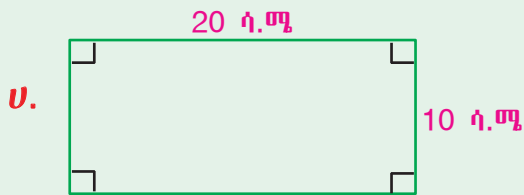
ዕዮ ጉጅለ 5

ካብዞም ተዋሂቦም ዘስጡ ፅምዲ ዓቕናት ኣየናይ ስፍራት ይዓቢ?

- ሀ. 8 ሜ ብ4 ሜ ዝኾነ ራክታንግልን 6 ሜ ቁመት ዘለዎ ትርብዒትን።
- ለ. 4 ሳ.ሜ ብ9 ሳ.ሜ ዝኾነ ራክታንግልን 6 ሳ.ሜ ቁመት ዘለዎ ትርብዒትን።
- ሐ. 9 ሜ ቁመት ዘለዎ ትርብዒትን 8 ሜትር ብ10 ሜትር ዝኾነ ራክታንግልን።

መልመዲ 5

1. ስፍራት ናይዞም ዝስዕቡ ምስልታት ድለዩ።

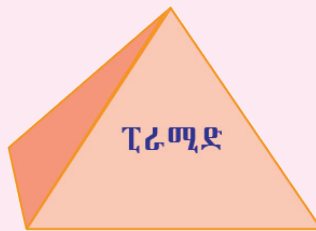
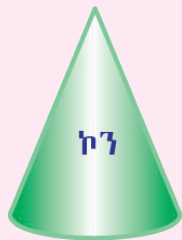
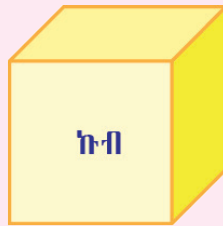
- 2. ቅርፂ ራክታንግል ዘለዎ ቦታ 20 ሜትር ብ25 ሜትር እዩ። ስፍራቱ ድለዩ።
- 3. 100 ሜ ብ100 ሜ ዝኾነ ቅርፂ ትርብዒት ዘለዎ ተሓራሲ ቦታ ስፍራቱ ክንደይ እዩ?
- 4. ስፍራት 120 ሳ.ሜ ብ120 ሳ.ሜ ዝኾነ ጠረጴዛ ክንደይ እዩ?
- 5. 860 ሳ.ሜ ብ 6.5 ሜ ዝኾነ መምሃሪ ክፍሊ ስፍራቱ ክንደይ እዩ?
- 6. ኣየናይ ይለፍሕ?
 - ሀ. 5 ሳ.ሜ ብ 5 ሳ.ሜ ዝኾነ ምስሊ ራክታንግል ዶ ወይስ 8 ሳ.ሜ ብ 8 ሳ.ሜ ዝኾነ ምስሊ ትርብዒት?
 - ለ. 6 ሜትር ብ 6 ሜትር ዝኾነ ቅርፂ ትርብዒት ሳሎን ዶ ወይስ 7 ሜትር ብ 5 ሜትር ዝኾነ ቅርፂ ራክታንግል ዘለዎ ሳሎን?
 - ሐ. 1.60 ሜ ብ 2.40 ሜ ዝኾነ ጋቢን 1.50 ሜ ብ 2.50 ሜ ዝኾነ ጋቢን?

5.4 ቀለልቲ ፀፃራት

5.4.1 ፀፃር ምስልታት ምፍላይ

ንጥፈት 7

1. እዞም ዝስዕቡ ፀፃር ምስልታት ምስ ኣስማቶም ተዋሂቦም ኣለው።

2. እናተመያየጥኩም ኣብ ከባቢኹም ኣብ ዝርከቡ ነገራት በዞም ልዕል ኢሎም ተዋሂቦም ዘለው ምስልታት ዝውክሉ ከክልተ ኣብነታት ሃቡ።

ዕዮ ጉጅለ 6

ሕድ ሕድ ነዩናይ ፀፃር ደውክል?

ሳሙና ዓለባ

ባኮ ክብሪት

ዳይ

ታኒካ

ኩዕሾ

መንቅርቅሪ ዘይቲ

ዝተፈትሰ መልቂ

መልመዲ 6

እዞም ተዘርዚርም ዘለው ነዩናይ ፀፃር ደመስሉ?

1. ኩዕሾ ጠረጴዛ ቴኒስ ድምብልብሎ ::

2. ሉል _____ ::

3. መትሓዚ ኣይስ ክሬም _____ ::

4. ፍሪጅ _____ ::

5. ሰቓላ _____ ::

6. ሙራሰ ጣውላ _____ ::

7. ቱቦ ማይ _____ ::

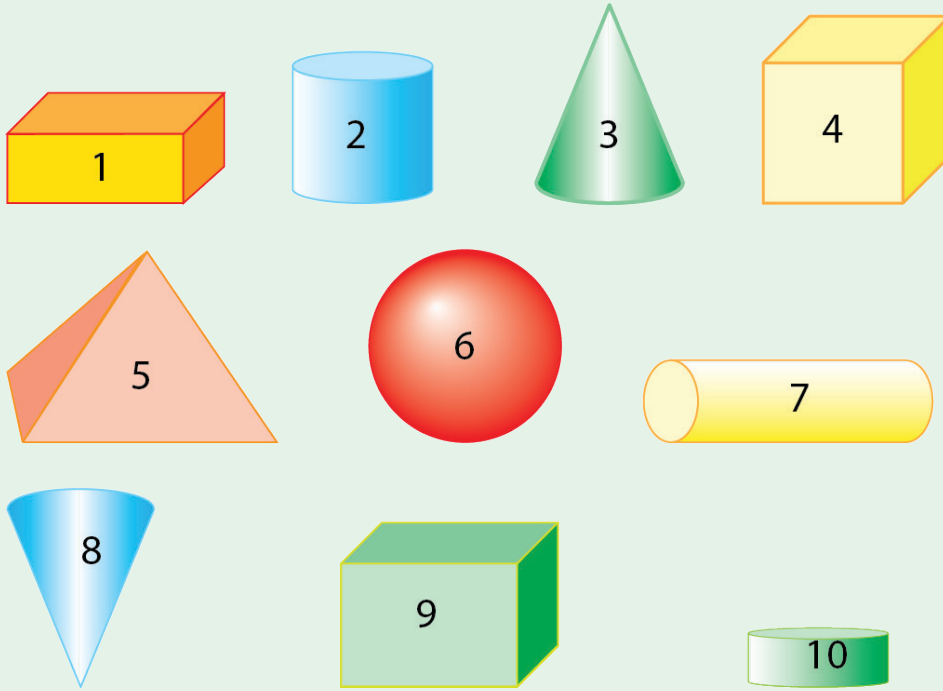
8. ዕንድር ፋዓ _____ ::

9. መኻደን ኣገልግል _____ ::

10. ባህላዊ ቀፎ ንህቢ _____ ::

11. ኅዶ _____ ::

12. ነዞም ተዋሂቦም ዘሰጩ ምስልታት ፀዓራት ምስ ኣስማቶም ኣዛምዱ።

- ሀ. ሲሊንደር 2 ን 7 ን 10ን።
- ለ. ኩብ ።
- ሐ. ፕሪዝም ።
- መ. ድምብልብሎ ።
- ሰ. ኮን ።
- ራ. ፒራሚድ ።

ኣብነት 1

ኣብ ፕሪዝምን ሲሊንደርን ዘሎ ኣፈላላይ ግለፁ።

ፍታሕ

ሲሊንደር ብላዕልን ብታሕትን ክልተ ክቢ ሰረታት ኣለዎ። ሰረት ፕሪዝም ግን ስሉስ ኩርናዕ፣ ርቡዕ ኩርናዕ ወይ ድማ ጎነብ ክኾኑ ይክእሉ እዮም።

1. ኣፈላላይ ዝተዋሃቡ ፅምዲ ምስልታት ግለፁ።
 - ሀ. ፕሪዝምን ኩብን
 - ለ. ፒራሚድን ኮንን
 - ሐ. ሲሊንደርን ኮንን
 - መ. ፕሪዝምን ፒራሚድን
2. ነዞም ዝስዕቡ ፅምዲ ምስልታት ሓዲ ዝገብርም ነገር ግለፁ።
 - ሀ. ፕሪዝምን ኩብን
 - ለ. ፒራሚድን ኮንን
 - ሐ. ሲሊንደርን ኮንን
 - መ. ኮንን ድምብልብሎን

5.4.2 ምስራሕ ሞዴላት ፀፃራት

ሀ. ሞዴል ፕሪዝም ብካርቶን ምስራሕ

ንጥፈት 8

ነዘም ዘስዕቡ መስርፃም ሓሲኹም 4 ሳ.ሜ ብ4 ሳ.ሜ ዝኾነ ኩብ ስርሑ።

1. 12 ሳ.ሜ ብ16 ሳ.ሜ ዝኾነ ካርቶን ኣዳልዉ።
2. ነቲ ካርቶን 4 ሳ.ሜ ብ 4 ሳ.ሜ ብዝኾነ 12 ትርብዒታት ሸንሸኑ።
3. ካ1-6 እተፅሓፎም ትርብዒታት ኣትሪፍኩም ነቲ ኻልእ ቁረፅ።
4. ኣብ ሕድሕድ ነጠብጣብ መስመር ብማኣዝናዊ ኩርናዕ ዕፀፉ።
5. ሕድሕድ ጠርዚ ብመጣበቕ ኣላግቡ።
6. ሕድሕድ ገፅ ሰይሙ።
7. ምስሊ ኩብ ዶ ረኺብኩም?

	4 ሳ.ሜ	4 ሳ.ሜ	4 ሳ.ሜ	
		6		4 ሳ.ሜ
		5		4 ሳ.ሜ
	4	3	1	4 ሳ.ሜ
		2		4 ሳ.ሜ

ል.በ!

➤ እዚ ልዕል ክብል ዝሰራሕኹምዎ 4 ሳ.ሜ ብ 4 ሳ.ሜ ዝኾነ ኩብ እዩ። ብተመሳሳሊ ኣገባብ ካልኣት ዝተፈላለዩ ኩባት ምስራሕ ይክኣል እዩ።

መልመዲ 7

1. 12 ሳ.ሜ ብ 9 ሳ.ሜ ብዝኾነ ካርቶን 3 ሳ.ሜ ብ 3 ሳ.ሜ ዝኾነ ኩብ ስርሑ።
2. 20 ሳ.ሜ ብ15 ሳ.ሜ ብዝኾነ ካርቶን 5 ሳ.ሜ ብ5 ሳ.ሜ ዝኾነ ኩብ ስርሑ።

ንጥፈት 9

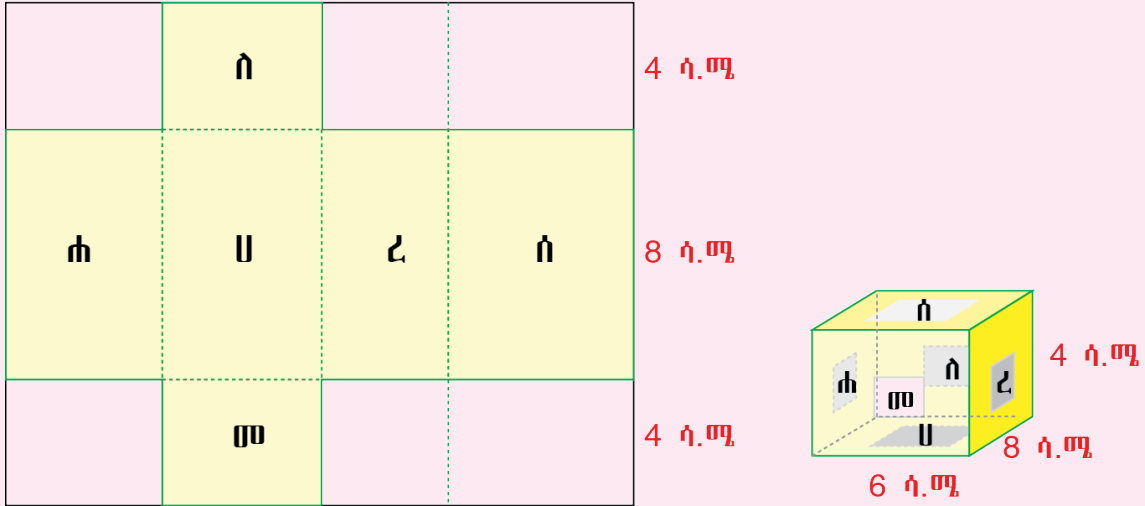
ሕድ ሕድ ተገባር ተኸቲልኩም 4 ሳ.ሜ ብ6 ሳ.ሜ ብ8 ሳ.ሜ ዝኾነ ፕሪዝም ካብ ካርቶን ስርሑ።

1. 16 ሳ.ሜ ብ20 ሳ.ሜ ዝኾነ ካርቶን ቆሪፅኩም ኣዳልዉ።
2. ነቲ ካርቶን ብመሰረት ትሕት ኢሉ ዝረእ ምስሊ ሸንሸኑ።
3. ካብ ሀ - ረ ዝተፅሓፎም ፊክታንግላት ብሓባር ቆሪፅኩም ኣውፅኡ።
4. ነቲ ቆሪፅኩም ዘውፃእኹምዎ ኣብ ሕድሕድ ነጠብጣብ መስመር ብማኣዝናዊ ኩርናዕ ዕፀፉ።
5. ነቶም ዕፃፋት ብመጣበቕ ኣላግቡ።
6. እቲ ዝረኺብኩምዎ ቅርፂ ፕሪዝም ዶ ኾይኑ?

7. ነቲ ቅርፂ ሰይሙ።

8. መጠን እቲ ምስሊ ክንደይ ብኸንደይ እዩ? (ተመደዮጥኩም መልሱ)።

4 ሳ.ሜ 6 ሳ.ሜ 4 ሳ.ሜ 6 ሳ.ሜ

ል.በ!

➤ እዚ ምስሊ 6 ሳ.ሜ ብ8 ሳ.ሜ ብ4 ሳ.ሜ ፕሪዝም እዩ። ብተመሳሳሊ ኣገባብ ወርዶም፣ ንውሓቶምን ቁመቶምን ብምውሳኔ ዝተፈላሰዩ መጠን ዘለዎም ፕሪዝማት ምስራሕ ይኸኣል እዩ።

መልመዲ 8

1. 8 ሳ.ሜ ብ 10 ሳ.ሜ መጠን ዘለዎ ካርቶን ብምጥቃም 3 ሳ.ሜ ብ 2 ሳ.ሜ ብ 4 ሳ.ሜ ዝኾነ ፕሪዝም ስርሑ።
2. 32 ሳ.ሜ ብ 40 ሳ.ሜ ዝኾነ ካርቶን ብምጥቃም 12 ሳ.ሜ ብ 8 ሳ.ሜ ብ 16 ሳ.ሜ ዝኾነ ፕሪዝም ስርሑ።

ለ. ሞዴል ፕሪዝም ካብ ዕንፀይቲ ምስራሕ

ዕዮ ጉጅለ 7

1. ሰረቱ ስለስ ኩርናዕ ዝኾነ ፕሪዝም ንምስራሕ ዘድልዩ ኣቕጾሑ።

ሀ. ብቁመትን ርጉዲን ተመሳሰልቲ ዝኾኑ ትሽዓተ ቀጠንቲ ዕንፀይትታት

ለ. ሚስማር፣ ፈትሊ ወይ ድማ ገመድ

2. ኅሰራርጣ

- ሀ. ሰለስተ ቁርፅራፅ ዕንፀይቲ ጫፍ ንጫፍ ብምእሳር ስለ-ስ ኩርናዕ ምስራሕ።
- ለ. ካልኦት ሰለስተ ቁርፅራፅ ዕንፀይቲ ጫፍ ንጫፍ ብምእሳር ስለ-ስ ኩርናዕ ምስራሕ።
- ሐ. ካልኦት ቁርፅራፅ ዕንፀይቲ ብምጥቃም ሕድ ሕድ ጫፋት ስለ-ስ ኩርናዕ ኣራኺብኩም ምእሳር።
- መ. ብሓፈሻ ክንደይ ቁርፅራፅ ዕንፀይቲ ተጠቐምኩም?
- ረ. እንታይ ዓይነት ቅርፂ ዘለዎ ሞዴል ሰሪሕኹም?

መልመዲ 9

ተመሳሰልቲ ኣቕፍቲ ብምጥቃም

- ሀ. ሰረቱ ፊክታንግል ዝኾነ ሞዴል ፕሪዝም ስርሑ።
- ለ. ሰረቱ ሓሙሽተ ጎሊ ዝኾነ ሞዴል ፕሪዝም ስርሑ።
- ሐ. ኣብ ሀ ን ኣብ ለ ን ክክንደይ ዕንፀይቲ ተጠቐምኩም?

ሐ. ምስራሕ ሞዴል ሲሊንደር

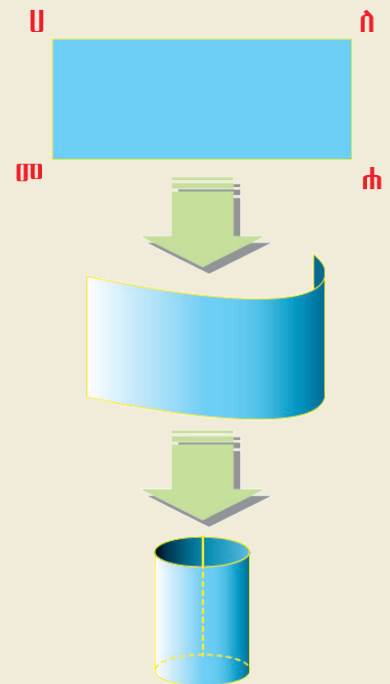
ዕዮ ጉጅለ 8

1. ሞዴል ሲሊንደርን ንምስራሕ ዘድልዩ ኣቕፍቲ

- ሀ. ፊክታንግል ዝኾነ ረጉድ ወረቐት ወይ ድማ ክላሰር።
- ለ. መጣበቕ ስኮች ቴፕ ወይ ድማ ኮላ

2. ኅሰራርጣ

- ሀ. እቲ ዝርጉሕ ክላሰር ወይ ድማ ወረቐት ምትዕፅፃፍ ብዘይብሉ ኣገባብ ክልቲኦም ጫፋት ክራኸቡ ብምግባር "ሀ" ምስ "ለ" ፣ "ሐ" ድማ ምስ "መ" ምግባም።
- ለ. "ሀ" ምስ "ለ" ፣ "ሐ" ምስ "መ" ኣራኺብካ ብመጣበቕ ምልጋብ
- ሐ. ብዓቕን እቲ ዝተሰርሐ ሲሊንደር ክልተ ክብታት ብምቕራፅ ብላዕልን ብታሕትን ምጥቃዕ።
- መ. ቅርፂ ናይቲ ሞዴል እንታይ ዓይነት ከምዝኾነ ግለፁ።

መልመዳ 10

እዞም ዝስዕቡ ሞዳላት ሲሲንደር 10 ሳ.ሜ ብ20 ሳ.ሜ ዝኾነ ክሳሰር፣ ወረቀት ወይ ድማ ካልእ ተመሳሳሊ ኣኻቕሓ ብምጥቃም ስርሑ።

- ሀ. 10 ሳ.ሜ ቁመት ብዘለዎ ገፅ ክቢ ብምስራሕ
- ለ. 20 ሳ.ሜ ቁመት ብዘለዎ ገፅ ክቢ ብምስራሕ
- ሐ. ኣብ ክልቲኦም ሲሲንደራት ዘሎ ኣፈላላይ እንታይ እዩ? መብርሂ ሃቡ።

መ. ሞዴል ፒራሚድ ምስራሕ

ዕዮ ጉጅለ 9

1. ዘድልዩ ኣኻቕሓ

- ሀ. ሸምበቆ፣ ኣርቃይ ወይ ድማ ቁርፅራፅ ዕንፃይቲ
- ለ. ፈትሊ ወይ ድማ ገመድ

2. ኣሰራርሓ

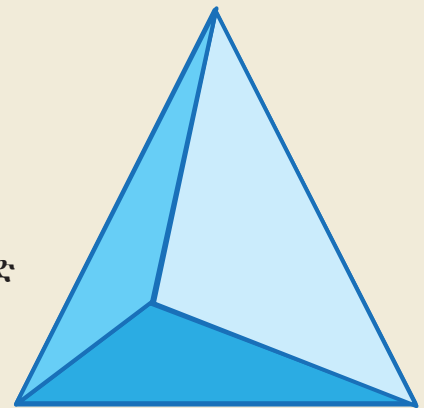
እቲ ፈትሊ ብምጥቃም ሰለስተ ቁርፅራፅ ሸምበቆ ኣተኣሳሲርኩም ስለ-ስ ኩርናዕ ምስራሕ

3. ኣብ ሕድ ሕድ ጫፍ እቲ ስለ-ስ ኩርናዕ ካልኦት ቁርፅራፅ ሸምበቆ ምእሳር

4. እቲ ኣብ ተግባር ቁፅሪ 3 ዝተኣሰረ ቁርፅራፅ ሸምበቆ ሕድ ሕዲኡ ጫፍ ንጫፍ ጠሚርኩም ምእሳር

5. እቲ ዝተሰርሐ ሞዴል ፒራሚድ ምዃኑ ተግዚብኩም ዶ?

6. እዚ ሞዴል እዚ ንምስራሕ ክንደይ ቁርፅራፅ ሸምበቆ ተጠቓምኩም?

መልመዳ 11

ቁርፅራፅ ሸምበቆን ፈትልን ብምጥቃም

- 1. ሰረቱ ራክታንግል ዝኾነ ፒራሚድ ስርሑ።
- 2. እዚ ንምስራሕ ክንደይ ቁርፅራፅ ሸምበቆ ተጠቓምኩም?
- 3. ሰረቱ ሓሙሽተ ጎሊ ዝኾነ ፒራሚድ ስርሑ።
- 4. እዚ ንምስራሕ ክንደይ ቁርፅራፅ ሸምበቆ ተጠቓምኩም?